

DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH, TIẾP CẬN HỆ THỐNG VÀ TỔNG THỂ

Nguyễn Chí Bền*
Phạm Lan Oanh**

Tóm tắt: Tiến trình nghiên cứu Dân ca Quan họ Bắc Ninh đã trải qua chặng đường hơn một trăm năm. Các nhóm tác giả: Nguyễn Văn Phú, Lưu Hữu Phước, Nguyễn Viêm, Tú Ngọc; Đặng Văn Lung, Hồng Thao, Trần Linh Quý; Lê Danh Khiêm và các cộng sự, Hoàng Chương và các cộng sự cùng các tác giả: Hồng Thao, Nguyễn Trọng Ánh, Lâm Minh Đức, Lauren Meeker v.v... những năm qua đã công bố nhiều công trình có giá trị về Dân ca quan họ Bắc Ninh từ các góc tiếp cận khác nhau. Trong bài viết này, bước đầu chúng tôi nhìn lại các công trình đã tiếp cận Dân ca quan họ Bắc Ninh theo từng thành tố: âm nhạc, văn học dân gian, dân tộc học, văn hóa học (làng và nghệ nhân, không gian văn hóa, tư duy của chủ thể sáng tạo v.v...), đồng thời xem xét Dân ca quan họ Bắc Ninh mang tính chất nguyên hợp của một hiện tượng văn hóa dân gian, một hiện tượng tổng thể để vận dụng lý thuyết tổng thể từ đó, phân tích, nhìn nhận các giá trị của một di sản văn hóa phi vật thể của Việt Nam đã được UNESCO vinh danh trong Danh mục di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại từ tháng 9 năm 2009.

Từ khóa: Tổng thể, lý thuyết hệ thống, cách tiếp cận, hiện tượng văn hóa.

Nguyễn Chí Bền - Phạm Lan Oanh: *Bac Ninh Quan Họ Folk songs, the system and general approach*

The process of Bac Ninh Quan Ho folklore research has gone through a hundred year. Groups of authors including Nguyễn Văn Phú, Lưu Hữu Phước, Nguyễn Viêm, Tú Ngọc; Đặng Văn Lung, Hồng Thao, Trần Linh Quý; Lê Danh Khiêm and his colleagues, Hoàng Chương and his colleagues, with the authors: Hồng Thao, Nguyễn Trọng Ánh, Lâm Minh Đức, Lauren Meeker etc., have published many valuable works on Bac Ninh folksongs based on different approaches over the last years.

This article reviews the works that study Bac Ninh Quan Ho folk songs based on individual approaches of: music, folk literature, ethnology, and cultural studies (villages and artisans, cultural space, thinking of creative subjects, etc.). It also considers Bac Ninh Quan Ho folk songs in their primitive nature of a folklore cultural phenomenon, a general phenomenon to apply the theory of general which allows analysis and review of the values of an intangible cultural heritage of Vietnam honored by UNESCO in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity in September 2009.

Keywords: General, system theory, approach, cultural phenomenon.